

XYZ

FOTOGRAFIE

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

September - Oktober 1983 NR. 3
Prijs per nummer : 75 Bfr. Abonnement
6 nummers : 350 Bfr. In dit nummer :
Christian Vogt, Willem Diepraam, Galerie
Antwerpen, Marktwaarde Fotografie, An-
drew Davidhazy, Linea 1983. Verantwoor-
delijke Uitgever : Carl De Keyzer, Brabant-
dam 110 9000 Gent. Telefoon : 091/240776.
Bijlage September-Oktober 1983 : Affiche 1.
Copyright Galerie XYZ Gent België.

**professioneel
labo**

Ottergemsesteenweg 306

9000 GENT

Tel. (091) 22 19 42

Supercolor

KADER- & LIJSTENFABRIEK
DE WINNE-BRACKE
Zavelput 50, 9110 Sint-Amandsberg

SCHILDERIJEN
REPRODUKTIES
INLIJSTINGEN - MAATWERK
ONMIDDELIJK LEVERBAAR
- ALUMINIUM KADERS
- Schilderijbenodigdheden

Grote voorraad kaders
Open : 8u30-12u - 13u-18u30
Zaterdag - zondag gesloten

Zavelput 50
9110 Sint-Amandsberg
(091) 28 14 14

nu te koop bij **XYZ** fotogalerij

**DE NOORDSTAR
EN BOERHAAVE N.V.**

de eerste vlaamse
verzekeringsmaatschappij

gent 091/25 75 15

kulturele stichting NOORDSTARFONDS v. z. w.

auke bergsma

black & white photographs

FOTOKAARTEN

CATALOGUS

marrie bot

-REDAKTIONEEL-

Aangezien het de gewoonte is van de meeste lezers om eerst een tijdschrift te doorbladeren, naar de prentjes kijken, en dan pas besluiten of een artikel of in laatste instantie het voorwoord de moeite waard is om gelezen te worden, wel dan hebt U waarschijnlijk al gezien dat dit een ander nummer is. Er zijn meer bladzijden, meer artikels, meer foto's, meer publiciteit en weer dikker papier.

Het gaat dus goed met Galerie XYZ, zou je kunnen besluiten. Maar goed voor U is niet altijd goed voor ons. Wij zijn al tevreden als het ledenaantal stijgt, als er meer abonnees bij komen, als er bezoek komt en als we de elektriciteitsrekening kunnen betalen én als de binnenlandse en buitenlandse connecties zich uitbreiden en als er steeds meer geïnteresseerde fotografen bij ons aankloppen. Dit alles is allemaal het geval dus voor ons gaat alles goed.

Maar wat is nu de reden van dit speciaal nummer. De hoofdreden is onze deelname aan de internationaal bekende kunstbeurs LINEA (17-23 oktober) te Gent. Op deze kunstbeurs, die een enorm aantal toeschouwers trekt, zullen we de galerie en een veertigtal bekende en minder bekende binnenlandse en buitenlandse fotografen aan een groter publiek voorstellen. Een goede zaak voor de galerie en ook voor de vele jonge fotografen die nu toch een niet geringe kans krijgen. En als het ons een beetje voor de wind gaat op LINEA kunnen we het aantal bladzijden blijven aanhouden. We verwachten U dus zeker op LINEA en overtuig vrienden en geïnteresseerden voor een bezoek aan de galerie of aan LINEA 1983.

Met de uitnodigingen voor de openingen is er nu weer een kleinigheid veranderd. Enkel voor de eerste expositie wordt er nu een affiche met uitnodiging bij het tijdschrift mee gestuurd. De tweede uitnodiging krijgt U een week voor de tweede opening. Dit om te vermijden dat de uitnodiging voor de tweede expositie ergens verzeild raakt en minder aandacht krijgt. Iedereen blijft uiteraard van harte welkom.

Nu iets anders. Sommigen hebben zich wellicht al afgevraagd wat BELLE-VUE betekent. Die ondertekening was reeds in ons eerste nummer te zien bij een artikel over Bea Nettles, en wie is Bea Nettles? BELLE-VUE is een duo bestaande uit de heren Henk Van De Kerckhove en Daniel Libens (beiden leraar aan de academie te Gent). Ze zullen regelmatig artikels vol schrijven voor ons tijdschrift over minder bekende fotografen en bizarre fenomenen.

Voor november wordt Mark De Fraye verwacht in de galerie met nieuw werk (première) en in december wordt hoogst waarschijnlijk het werk van Bishin Jumonji (Japan) getoond.

Openingsdata voor de komende tentoonstellingen zijn :
«In Camera», «Music Academy» Christian Vogt op don. !!
1 sept. om 20u., «Sahel» Willem Diepraam op vrijdag 7 okt. om 20 u.

CARL DE KEYZER

REDAKTIE Carl De Keyzer, Marc Van Roy, Dirk Braeckman. MEDEWERKERS Christian Vogt, Karel van Deuren, Pool Andries, Wilem Diepraam, Pol Van Gysegem, Henk Van De Kerckhove, Met dank aan de directie van KASK Gent HOOFDREDAKTIE Carl De Keyzer. ADVERTENTIES Formaat ; een vierde, halve of volledige bladzijde. Tarieven zijn in de galerie of telefonisch te bekomen. Tel. 091/240776. Gelieve voor het volgende nummer november-december voor 15 oktober te verwittigen. ABONNEMENTEN Jaarabonnement voor 6 nummers : 350 BF, voor het buitenland : 500 BF. Losse nummers : 75 BF. Betalingen op : Galerie XYZ Carl De Keyzer Brabantdam 110 9000 Gent. ASLK 001-0574807-61. DRUK Drukkerij Goff Gent. VERANTWOORDELIJK UITGEVER Carl De Keyzer Brabantdam 110 9000 Gent AUTEURSRECHT Het auteursrecht op de gehele inhoud van dit tijdschrift wordt door Galerie XYZ voorbehouden.

Internationale fotomarkt

In het mei-nummer van het Amerikaanse tijdschrift *The Photograph Collector* wordt commentaar geleverd bij recente prijsevoluties op de internationale fotomarkt. De aandacht gaat daarbij vooral naar de algemene heropleving na de opmerkelijke inzinking van de voorbije twee jaar. Ter illustratie wordt verwezen naar enkele nieuwe rekordprijzen die werden gescoord op recente veilingen in New York. Eén berichtje daartussen trekt vooral onze aandacht: A second world record was set by the purchase of a 9 3/8 x 7 inch Rayograph by a Belgian collector. On an est. of \$ 4000 - 6000 the winning bid was \$ 16000.

Met andere woorden: een Belgische verzamelaar betaalde ca. 900.000 BF (inclusief veilingkosten) voor een fotogram van Man Ray uit 1922, formaat 18 x 24 cm. Een stevig bedrag dat misschien sommigen kan verleiden tot gevoelens van nationale trots, maar vooral ook aanleiding zal geven tot enige ergernis. Dit laatste vooral vanwege onze fotografen die, zacht uitgedrukt, zelf gewoon zijn andere prijskategorieën te hanteren, én vanwege al diegenen die in de voorbije jaren met weinig of geen succes hebben getracht ook in dit land een fotogalerij in stand te houden. Met idealisme en jeugdige overmoed alleen betaal je echter geen elektriciteitsrekening. Zo ontstond de fabel dat in dit land nauwelijks iemand in fotografie als kunst geïnteresseerd is en dat galerijen hier niet leefbaar zouden zijn wegens totaal gebrek aan verzamelaars. In het licht van het hoger vermelde bericht moet deze stelling echter duidelijk genuanceerd worden.

Het is natuurlijk een vrij opvallend feit dat de fotografie in Europa, vooral in dit land, niet op dezelfde schaal is doorgedrongen op de kunstmarkt als in Amerika waar we terzake bijna van een industrie kunnen spreken. Een ruim deel van het Europese kunstminnend publiek staat nog steeds zeer sceptisch tegenover de cultuurhistorische en

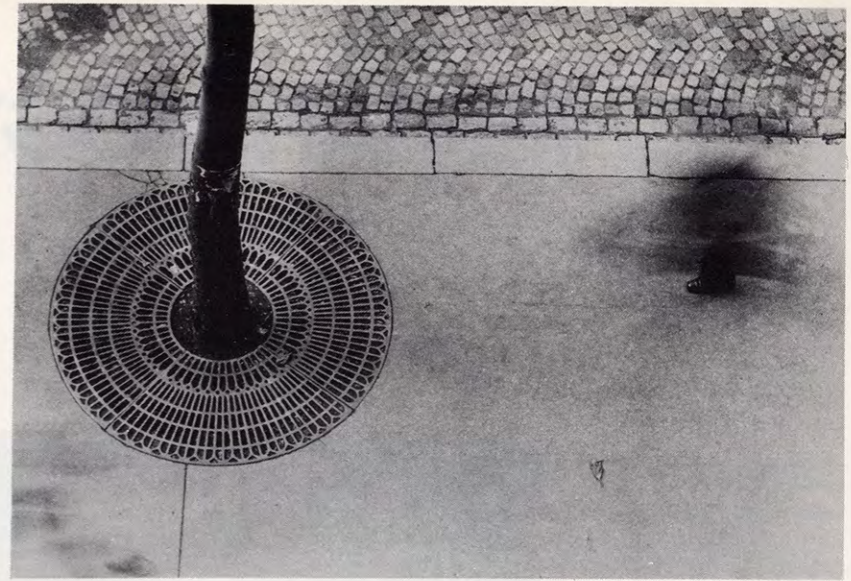
artistieke waarde van zowel oude als hedendaagse fotografie. Dit is echter niet helemaal onbegrijpelijk, en de overvloed aan inderdaad waardeloos materiaal draagt hier zeker nog toe bij. Een ander belangrijk element is wellicht ook het feit dat op het domein van de fotografie een nog complexer systeem van waarde bepalende normen geldt dan reeds bij de traditionele kunstdisciplines het geval is. Als fotohistoricus, fotoliefhebber of fotoverzamelaar kan men immers zeer uiteenlopende standpunten innemen. Sommigen zijn vooral geïnteresseerd in de technische evolutie van de fotografie en kijken uit naar foto's die deze op de meest oorspronkelijke of spektakulaire manier illustreren. Anderen daarentegen worden veeleer geboeid door stijlevoluties of door de sociale en documentaire aspecten van de fotografie. Het lijstje van de mogelijkheden is daarmee zeker nog niet uitgeput. Gekoppeld aan een aantal andere elementen zoals zeldzaamheid, decoratieve waarde, nationaal chauvinisme en marktmanipulatie ontstaat aldus een ingewikkeld netwerk van prijsbepalende factoren waarin niemand uiteindelijk nog volkomen klaar ziet, wat vele potentiële verzamelaars zeker zal afschrikken. Het blijft voor het grote publiek dat slechts occasioneel met fotografie in contact komt meestal volkomen onduidelijk waarom bepaalde foto's of fotografen door musea, galerijen en verzamelaars belangrijker worden geacht dan andere in vergelijking belachelijk lage prijzen halen.

Het resultaat hiervan is dat de fotomarkt te zeer beperkt blijft tot een kleine kring van gepassioneerde verzamelaars die, goed geïnformeerd en gedocumenteerd, elkaar de topkwaliteit betwisten tegen onzinnige prijzen, terwijl het aantal gelegenhedskopers en kleine verzamelaars, vergeleken met vele andere verzamelsectoren, uiterst gering blijft, ondanks de soms zeer redelijke prijzen die worden gevraagd voor minder exclusief materiaal.

Wellicht moet het commerciële falen van vele galerijen met deze situatie in verband worden gebracht. Meer steunend op idealisme dan op commercieel inzicht slagen zij er niet in of weigeren zij zelfs een aanbod samen te stellen waarmee ook de «zwarte» verzamelaar kan worden aangetrokken. Deze krijgt overigens voldoende interessante aanbiedingen vanuit het buitenland of kan zich bij gelegenheid ook bevoorraden op een zwarte markt. Daardoor ontbreekt het deze galerijen meestal na enige tijd aan de nodige financiële middelen om op langere termijn, dank zij een afgewogen en duidelijk geprofileerd programma, een eigen imago en reputatie te verwerven. Dit is nochtans noodzakelijk om het vertrouwen te winnen van de gewone bezoeker die nog niet volkomen gewonnen is door de materie en van de kleine verzamelaar die, bij gebrek aan degelijke en voldoende informatie, nog niet volkomen durft vertrouwen op eigen smaak en oordeel. Voor hen betekent de faam van een galerij een eerste garantie voor de kwaliteit van het materiaal dat er wordt getoond. Anderzijds moet de galerij haar regelmatige bezoekers ervan kunnen overtuigen dat haar aanbod niet alleen steunt op commerciële overwegingen of een aantal toevalligheden maar ook en vooral het resultaat is van een bewuste selectie in functie van een klare en welbepaalde visie op fotografie als artistieke expressievorm. Met andere woorden: de galerij heeft ook een edukatieve taak te vervullen. Zij moet zelf haar publiek vormen, opleiden en voortdurend informeren. Wanneer aldus een vertrouwensrelatie kan ontstaan tussen publiek en galerij is dit ongetwijfeld in het belang van beide partijen.

POOL ANDRIES

1. Otto STEINERT, «Ein fuss-gänger», 1950. In Europa wordt dit beeld beschouwd als een van de belangrijkste voorbeelden van de Subjectieve fotografie waarvan Steinert zelf de grote theoreticus was. In de Verenigde Staten wordt zijn werk evenwel totaal miskend.

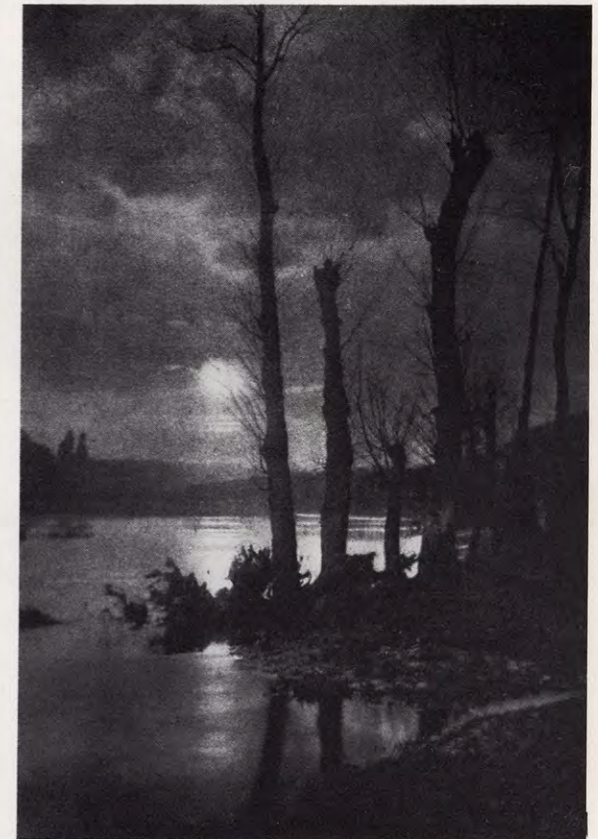
2. Edward STEICHEN, «Greta Garbo», 1928. Door de meesterlijke versmelting van karakterstudie en glamourportret is dit ongetwijfeld één van de hoogtepunten van de portretfotografie. In 1980 werd bij Christie's te New-York een exemplaar geveild voor 12000\$. Slechts enkele maanden later werd voor een ander exemplaar bij Philips slechts 5000\$ geboden. Verklaring voor dit prijsverschil: het formaat. De zuiver artistieke waarde van beide exemplaren was uiteraard nagenoeg gelijk.

1

2

3

4

3. Gustave MARISSIAUX, «Fin d'automne», 1903.

Enkele weken geleden kocht een fotoliefhebber uit Hasselt in een antiquariaat te Luik voor slechts 1500BF drie anonieme fotogravures. Bij nader onderzoek bleken het drie prenten uit de portfolio «Visions d'Artiste» van de Luikse fotograaf Gustave Marissiaux (1872-1929), één van de belangrijkste vertegenwoordigers van het piktoralisme in ons land.

4. Lewis W. HINE, «Mrs. Loarocca making willow plumes in an unlicensed tenement», 1912. Hine is een belangrijk en vroeg vertegenwoordiger van de sociaal-documentaire fotografie. Zijn onthullende reportage over de kinderarbeid in New-York lokte een nieuwe wetgeving terzake uit. Toch betaalt men werk van Hine zelden meer dan 15000 BF.

CHRISTIAN VOGT "in camera"

Christian Vogt, geboren in 1946, woont in Basel en is waarschijnlijk één van de meest bekende en succesrijke jonge Europese fotografen. Een gearriveerde artiest dus. Maar dat weet je waarschijnlijk al. Wat je niet weet is dat Christian Vogt, wellicht in tegenstelling tot veel gearriveerde kunstenaars, een heel vriendelijk en open iemand is, een extrovert type in de goede zin. De oorzaak daarvan ligt volgens hem in de eerste zes jaar van zijn leven die hij doorbracht samen met zijn grootmoeder in een groot huis vol planten in grote ruimtes. In die prille jeugd-jaren heeft hij zijn fantasie de vrije loop gelaten wat zich, volgens hem, nog altijd reflecteert in zijn huidig werk.

«I am always happy when I am happy that I am happy.»

Dat die magie van zijn jeugd een grote invloed heeft gehad bewijst zijn huidige woning. Hij woont in een groot Art-Nouveau huis midden in de stad, vol grote, schaars ingerichte ruimtes. Zijn enige assistent, sinds juli 83 tevens zijn echtgenote, en twee katten vormen de bemanning van de droomfabriek Vogt.

«I like to be able to embrace the people I work with.»

Op de foto's van Christian Vogt kun je soms moeilijk een stempel plaatsen. Hij heeft series gemaakt die van het surrealisme tot het hyperrealisme neigen. Maar toch blijven het steeds Vogt foto's. Hij heeft een zeer persoonlijke aanpak, dat verklaart misschien voor een deel zijn succes. Toch beschouwt hij zich niet als een kunstenaar in de strikte zin, hij is meer een levenskunstenaar. De ervaring en de levensvisie als gevolg van een creatief proces vindt hij belangrijker dan het geogoste succes. Dat is er trouwens altijd zomaar gekomen. Als gevolg van geboden kwaliteit wellicht. «Only the real things that I experience through this medium and the working process, do matter.»

«I don't care whether I am seen as a photographer or as an artist, I don't identify myself with anything.

Not with any kind of photography either. Let the classifiers classify, it might give them a sense of security.»

Alhoewel Christian Vogt een vriendelijk en extrovert type is, toch houdt hij er niet van om over zijn foto's te praten. Dat laat hij liever over aan critici en aan het publiek. Dat zal je trouwens ook wel merken bij het lezen van het interview.

Wat hij wel belangrijk vindt is de reactie van het publiek, hij wil dat zijn foto's zowel verstandelijk als emotioneel overkomen bij de kijker. Over de besluiteloosheid van de meeste kijkers zegt hij het volgende: «Het probleem is niet dat iemand iets niet begrijpt, het gaat zelfs zo ver dat iemand niet begrijpt waarom hij iets niet begrijpt.»

De betekenis van zijn foto's moet volgens hem niet alleen gezocht worden in het beeld zelf maar ook achter en tussen het beeld.

«The things behind the things are the most important.»

In Galerie XYZ worden er twee series getoond van het werk van Vogt. De eerste serie «In Camera» betreft 82 beelden van 52 vrouwen en is door de meesten onder u al in zekere mate gekend. De tweede serie «Music Academy» is wellicht minder bekend, ze is ook recenter. Ze kan als een zijsprong in het werk van Christian Vogt beschouwd worden. Of is het een voorbode van een nieuwe stijl?

«IN CAMERA»

«Het zijn meer dan sensuele foto's die Christian Vogt ons toont in zijn reeks «In Camera», het zijn sensuele portretten. Wat er hier uitgedrukt wordt is persoonlijkheid, sentiment en veel plezier. De term «vrouw als object» heeft hier geen reden tot bestaan.

Er worden geen luxueuze interieurs of exotische plaatsen getoond. Er worden geen rollen gedictieerd door een fotograaf of door een art director. De poses die aangenomen wor-

den bestaan en worden frekwent gebruikt, maar nu worden ze door vrouwen zelf gekozen die zich er mee identificeren.

«In Camera» wordt voor de kijker een ongelofelijk sterke en fascinerende menselijke beleving, zowel fotografisch als artistiek.

Ieder beeld belicht iets totaal anders. Ik herinner me een zin van Max Ernst: «De naaktheid van een vrouw is wijzer dan gans het onderrecht van de filosofen.»

Jean-Pierre Salzmann

«MUSIC ACADEMY»

De foto's uit deze serie situeren zich op de lijn van commercieel en artistiek werk.

In 1975 werd aan Christian Vogt gevraagd om een documentaire reeks te maken over de muziekacademie van Basel. Er werden geen beperkingen opgelegd.

Toch had Christian Vogt het erg moeilijk om daar foto's te «zien». Eerst probeerde hij om de sfeer weer te geven met een 35 MM camera. Het bleek een hopeloze onderneming. Pas vier jaar later, toen hij met een grootbeeld Sinar camera begon te werken, zag hij en voelde hij «the things behind the things.» Hij zag de muziekacademie op zijn manier. Een lege academie, rustige kamers, open deuren. Het gebouw bekommt van de drukte tijdens de week. De klanken van de muzikanten zijn nog duidelijk hoorbaar in de nu lege zalen. De instrumenten leven nog.

Christian Vogt fotografeerde van toen af alleen tijdens de week-ends en in de vakanties. Hij kreeg het gebouw volledig tot zijn beschikking, niemand stoorde hem. Een rustige, weloverwogen reeks werd het resultaat. Geen typische Vogt serie, maar een knap staaltje vakmanschap en artistiek talent. En dat is het enige wat telt, dat blijft.

Carl De Keyzer

«In Camera» loopt...

Het hele idee begon wanneer ik tijdens een fotosessie een vriendin haar eigen gedachten heb laten uitvoeren. (zoals later alle andere vrouwen gedaan hebben.) Het project begon van die dag af te groeien.

Wat was uw persoonlijke bijdrage tot die fotoreeks?

Je kunt moeilijk spreken van een bijdrage of een aanvulling. Dat is geen verklaring van de manier waarop alles verlopen is. Ik vond dat ik meer werkte of handelde als een medium voor de ideeën van de vrouwen.

Hielp je de modellen ook in het uitvoeren van hun visie van een erotisch beeld?

Ik hielp hen om een visuele vorm te geven aan hun ideeën, binnen de vaste studio-opstelling.

Wanneer is voor u een beeld erotisch?

Een beeld is voor mij erotisch als het een «possible possibility» inhoudt.

Waarom heb je tijdens de opnames muziek van Joe Henderson en Jimmy Smith opgezet?

Achtergrondmuziek kan heel belangrijk zijn in foto-sessies omdat de meeste mensen daar sterk op reageren. Trouwens ik hou van de muziek van Joe Henderson.

Hoe slaag je erin om een dergelijk aantal vrouwen te overtuigen voor jou te poseren?

Dat is nooit een probleem geweest, ze hadden vertrouwen in mij.

Hoe combineer je je artistiek en je commercieel werk?

Commercieel. Ik werk niet voor mensen voor wie ik niet wil werken en ik lever nooit onbevredigend werk af.

Voor wie werk je meestal? Commercieel gezien?

Dat wisselt zeer veel af. Ik ben eigenlijk niet gespecialiseerd maar ik werk het meest voor klanten die in het gebruik van mijn ideeën geïnteresseerd zijn. (Vogue, Polaroid, farmaceutische firma's.)

Je hebt in je artistieke loopbaan een groot aantal reeksen gemaakt. Zit er volgens jou een zekere evolutie in?

Ja natuurlijk. Voor mij is een zekere evolutie noodzakelijk omdat je bij iedere serie het gevoel moet krijgen dat je het medium uitgebreid hebt met nieuwe ideeën en nieuwe

beelden. Telkens er binnen de beperktheid van een serie een nieuwe reeks beelden ontstaat heb ik het gevoel dat ik iets meer begrepen heb. *Loopt die evolutie parallel met je manier van denken?*

Ja zeker. Tien jaar geleden kon ik niet wat ik nu aan het doen ben. Ik heb geleerd om op verschillende manieren te denken.

Zit er ook een algemene link in uw series?

Allan Porter zegt van wel. Er zou een zeker verband zitten tussen alles wat ik reeds gemaakt heb. Maar om alle series te overschouwen, dat zou teveel tijd vergen.

Is het werken in series voor jou de perfecte manier om je ideeën uit te voeren?

Iedere serie is een verschillend experiment. Ik kan er moeilijk een bepaalde waarde of plaats aan geven. De serie waar ik aan bezig ben is voor mij altijd de belangrijkste.

Kun je al iets vertellen over je laatste werk?

Mijn laatste serie is een reeks grote foto's van voorwerpen die ik zelf gemaakt heb. Ik heb ook nog een reeks van kleine foto's met tekst (verzamelde gebeurtenissen, nota's, gedachten) Van die laatste reeks wordt volgend jaar een boek gedrukt.

Plannen voor de toekomst?

Geen plannen. Ik hoop dat ik open sta voor verandering.

Je hebt al heel wat bereikt. Wat stimuleert er u om verder te doen?

Wat er me juist stimuleert zijn de dingen die in mij groeien en rijpen die een uitweg moeten vinden en die vrijgelaten moeten worden.

Heb je enige adviezen voor jonge fotografen met ambitie?

Om te doen zoals ze zijn. Het medium (fotografie) kan soms iemand helpen te ontdekken wie hij werkelijk is.

Bewonder je andere vormen van fotografie dan de jouwe?

Ja, enkele. De belangrijkheid van de beelden van iemand anders verandert bij mij met het humeur of de gesteldheid van het moment.

Heb je contact met andere fotografen?

Ja. Het is beter voor Ansel Adams dan voor mij en het is beter voor mij dan het is voor iemand die pas

begint.

Ken je fotografen in België?

Ik weet van enkele fotografen in België maar ik heb geen sterke contacten.

Hoe is het gesteld met de Zwitserse fotografie? Is er nieuw jong talent?

Ik kan alleen spraken over wat ik gezien heb op juries. Er is iets aan het gebeuren maar het blijft moeilijk om in fotografie jezelf terug te vinden op een visuele manier.

Lees je de kritieken op je werk? Betekenen ze iets voor u?

Alleen intelligente en differentiërende kritieken interesseren me. Het is al een tijdje geleden dat ik er nog gelezen heb.

Een bekend Belgisch criticus schreef onlangs dat «In Camera» toch maar «déjà vu» was.

Ik herinner nog terwijl ik aan dit interview bezig was dat die kritiek me een verzadigd gevoel gaf. (Ik hoop dat de criticus dit leest). Het was trouwens nooit de bedoeling geweest om iets te maken dat nog nooit is gezien. Daarom vind ik die commentaar naast de kwestie.

Je beelden zijn meestal strak en weloverwogen van opbouw. Dat creëert wel een zekere afstand. De toeschouwer krijgt soms de indruk dat hij er niet bij hoort.

Een goed beeld moet eerst aan bepaalde vormelijke condities voldoen vooraleer het overkomt. Ik ben wel nooit geïnteresseerd geweest in de vorm om de vorm. B. Wat geeft je die indruk?

Jouw foto's zijn soms te zien op hoezen van het jazz-label ecm) prachtige muziek trouwens(. *Ieder serieus fototijdschrift heeft al wel eens een port-folio van je werk gepubliceerd. Bestaat er volgens u een ideaal middel om foto's aan het publiek te tonen?*

Ieder medium is goed zolang de fotograaf maar niet gecompromitteerd wordt.

Interview : Carl De Keyzer

«I don't like to talk about my work. Once I feel that I understand a series, I turn to something else and begin to look for a new form.»

Een bekende reeks. Wat heeft Christian Vogt gedaan? Gedurende drie jaar vroeg hij aan vrouwen die hij ontmoette «een erotisch beeld van zichzelf te bedenken en dat in zijn atelier te acteren». Hij specificerde dat «erotisch» niet synoniem hoefde te zijn van naakt, hoewel erotiek wel met naakt en kleren te maken heeft zoals overigens uit de foto's zal blijken.

Die vrouwen zijn geen professionele modellen, maar verkoopster, air-hostess, grafica, danseres, huisvrouw, noem maar op. De leeftijden variëren tussen -20 en 40 +. De vrouwen konden zelf de accessoires kiezen die ze er graag bij hadden. CV zette in elke foto een doos die door de modellen als voetstuk, zitbank, decorelement etc. gebruikt werd.

De reeks kreeg een goede titel, «In Camera», een woord uit de fotografie met plezierige (erotische) connotaties. Je ziet dus een serie vrouwen die een figuur neerzetten waarvan ze zich voorstellen dat ze erotisch is. (Parenthesis. Ik heb wat moeite met de terminologie van CV Van Dale : Erotiek, het geheel van liefdegevoelens van hogere aard (tgv. seksualiteit). Er zit wel erotiek in de reeks, maar het gaat toch dikwijls over de primaire en secundaire geslachtskenmerken.)

Het is een beetje een psychologische test (voor de vrouwen zelf, maar ook) voor de kijker. Wat vind je nou mooi? Of aantrekkelijk? Er zijn natuurlijk fysiek mooie vrouwen bij. Dan heb je ook foto's waar gelachen wordt zodat het ludieke van de hele opzet zichtbaar blijft. De echt goede prenten vind ik die waarin meer gesuggereerd wordt dan er aan boezems en derrières wordt getoond. De twee foto's van Toni, de Japanse,

zijn daar mooie voorbeelden van : wat erotiek is wordt door haar (van uit haar cultuur?) opgeroepen in twee foto's, één met een paar eieren en één met een fraaie vossehond. Zij gaat op een heel artistieke manier in op het thema. Zij visualiseert iets zonder daarbij haar kleren uit te trekken.

Zoals trouwens ook Nora doet op een heel andere wijze : zij verbergt zich (niet helemaal) achter een groot stuk opgehangen papier waarop ze de volgende tekst geschreven heeft (ik vertaal) :

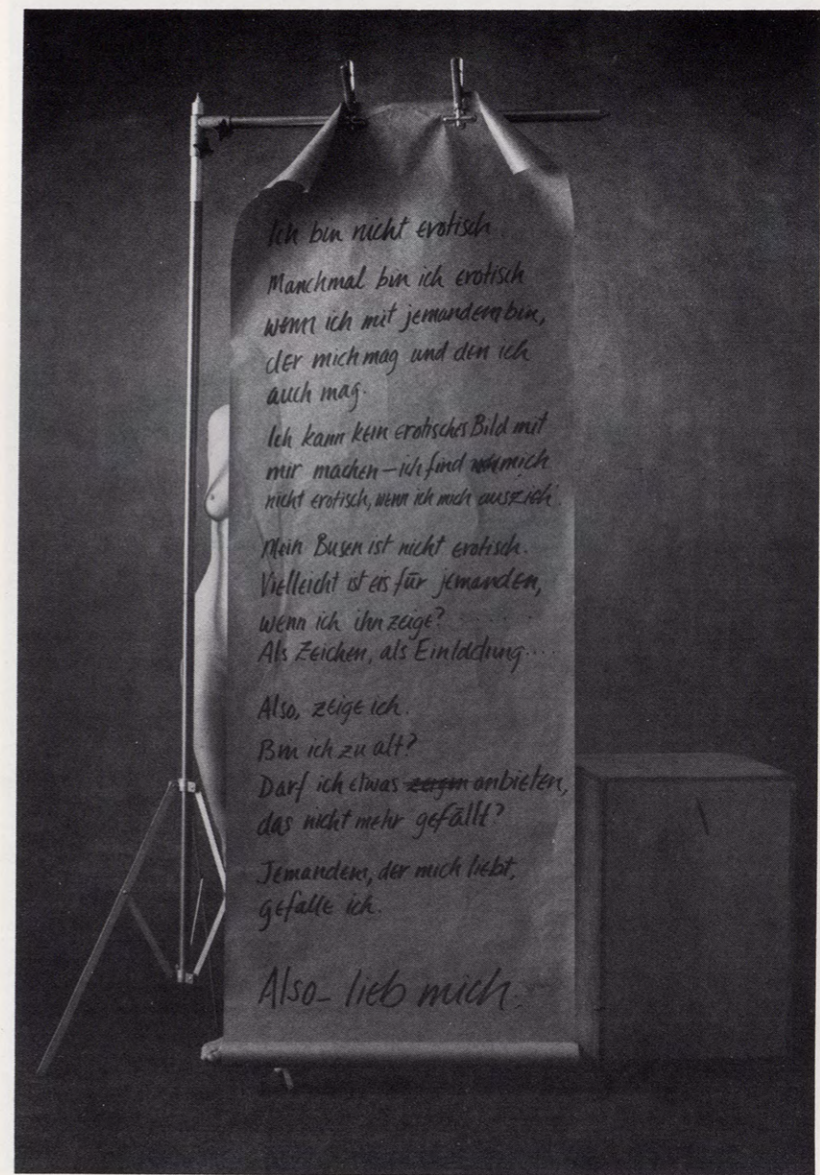
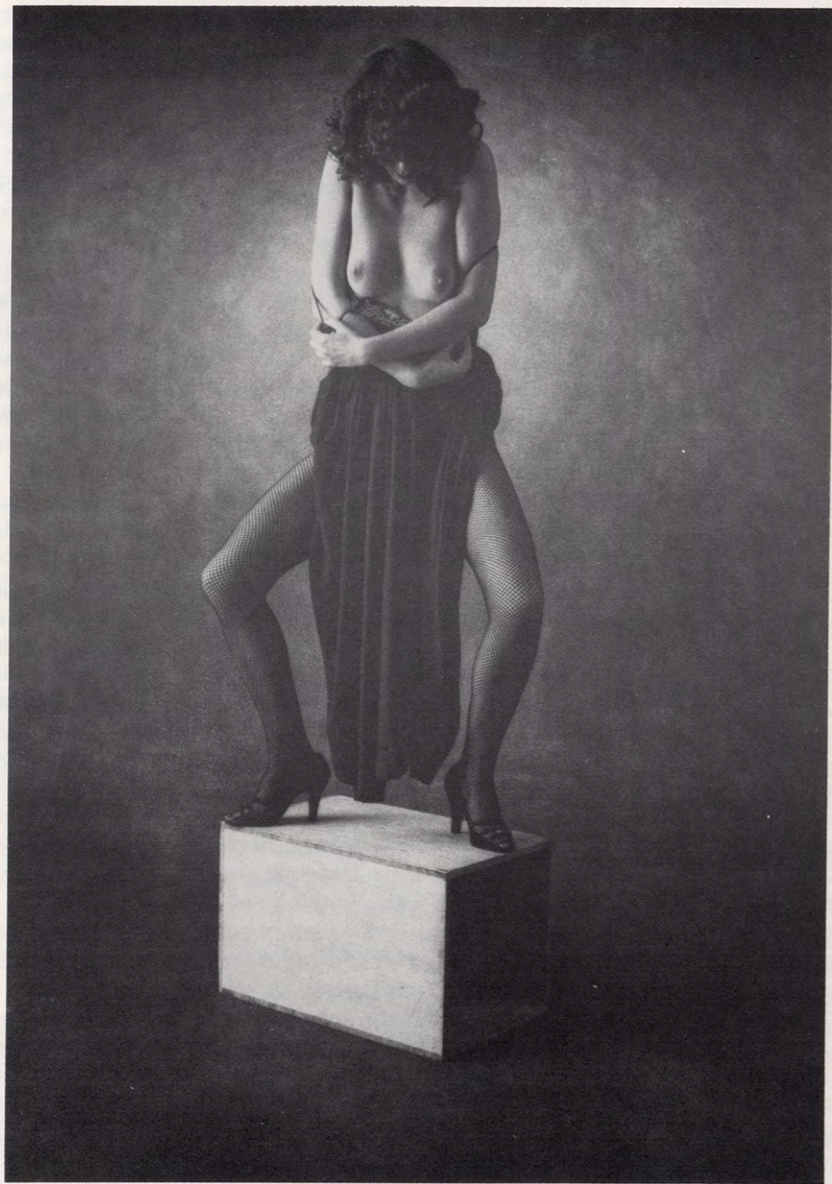
Ik ben niet erotisch. Dikwijls ben ik erotisch, als ik bij iemand ben die me graag heeft en die ik ook graag heb. Ik kan geen erotisch beeld met mezelf maken. Ik vind mezelf niet erotisch als ik me uitkleed. Mijn boezem is niet erotisch. Misschien is hij dat voor iemand anders als ik hem laat zien? Als een teken, een uitnodiging. Dus, ik laat zien. Ben ik te oud? Mag ik iets (tonen is geschrap, er staat :) aanbieden dat niet meer prettig is? Iemand die van me houdt vindt me prettig. Dus : HOU VAN ME.

Een rake commentaar op de hele opzet waarin meteen ook verwezen wordt naar wat Van Dale noemt : liefdegevoelens van hogere aard. De reeks is niet alleen een psychologische test in twee richtingen maar heeft ook een sociologisch interessant kantje. Of deze foto's nu taboe-bevestigend of taboe-doorbrekend zijn, kan ik voorsnog niet uitmaken. Het zijn stellig niet de meest blote die het meest progressief zijn en de meer esthetiserende poses zijn dikwijls erg «vrije» voorstellingen van wat seksualiteit kan zijn. Het is wel duidelijk, dacht ik (maar het is feitelijk voer voor psychologen, seksuologen) dat we hier veel clichés

zien van wat bij erotiek gedacht wordt : sexualia, houdingen, rituele lingerie, netkousen, hoge hakken en tutti quanti. De reeks heeft iets intrigerends : de spanning die er is tussen de gezichtjes van deze vrouwen en het thema van deze fotografie, Het zijn immers gezichten van een verkoopster, een secretaresse, een huisvrouw, een winkelgerante etc., gezichten zoals die gemodelleerd zijn door de maatschappij waarin we leven. Deze vrouwen hebben de persona, het masker, waarmee je op straat kunt komen en waarmee je ook jezelf definieert naar buiten : fatsoenlijk, goed gesitueerd (teken van intelligentie, nietwaar?), modieus, vriendelijk en afstandelijk, steeds, geëmancipeerd. En dat is het gekke : dat deze vrouwen zich even uitkleden. Natuurlijk zie je dan clichés.

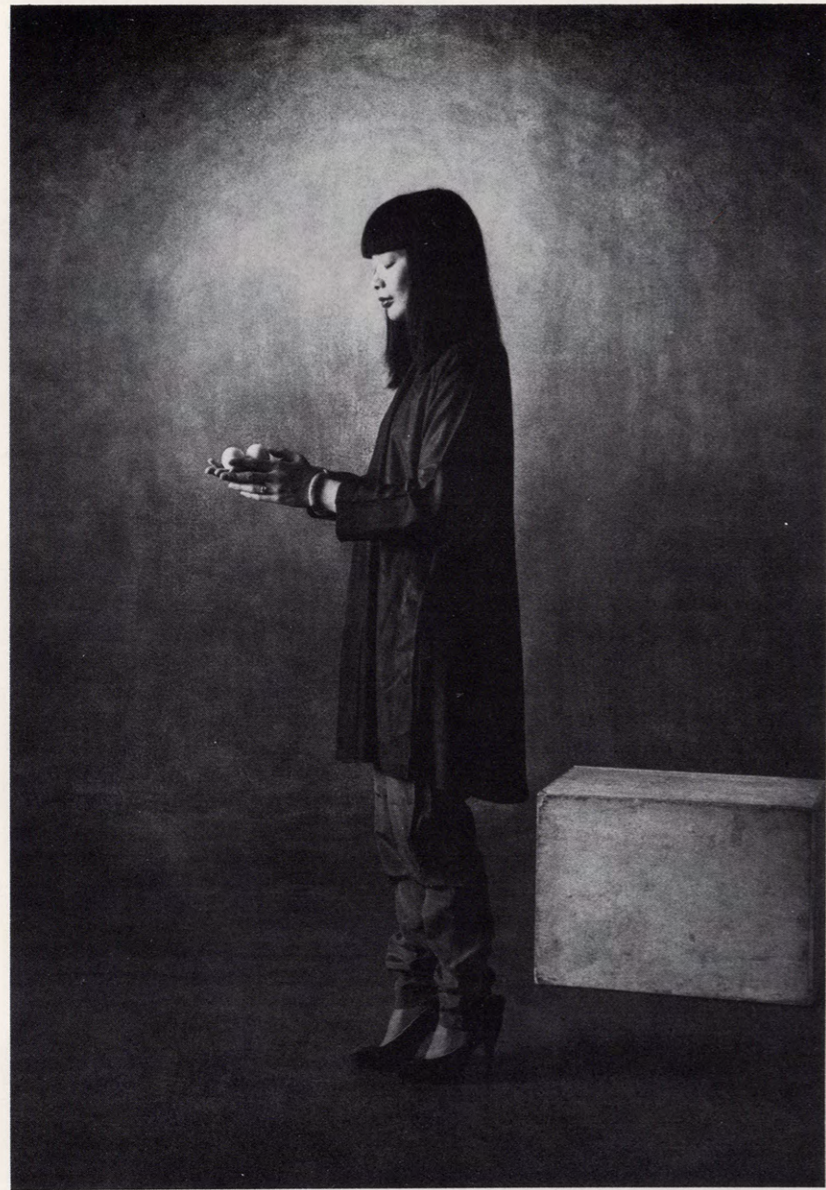
Er zal in Basel natuurlijk maar één Japanse geweest zijn. Erotiek (zoals kunst) heeft iets te maken met wat je niet ziet.

KAREL VAN DEUREN

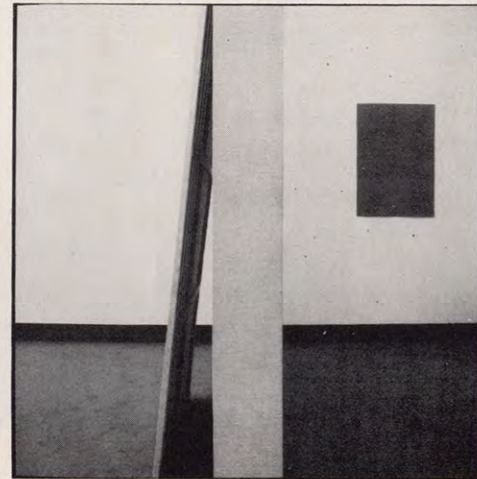
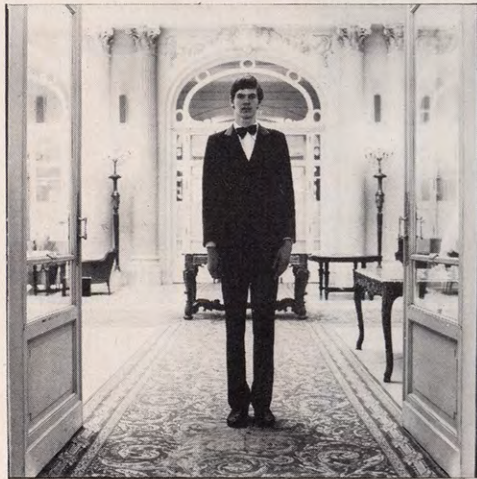
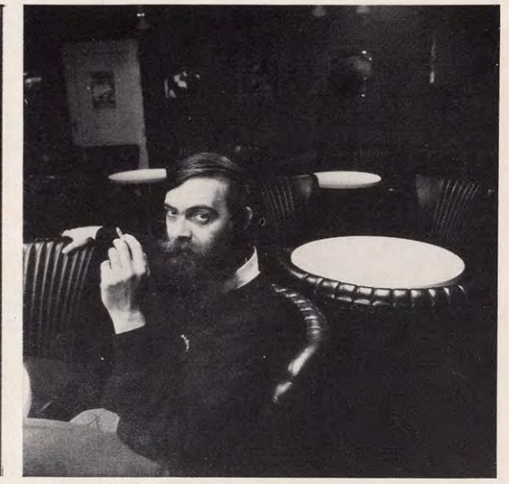
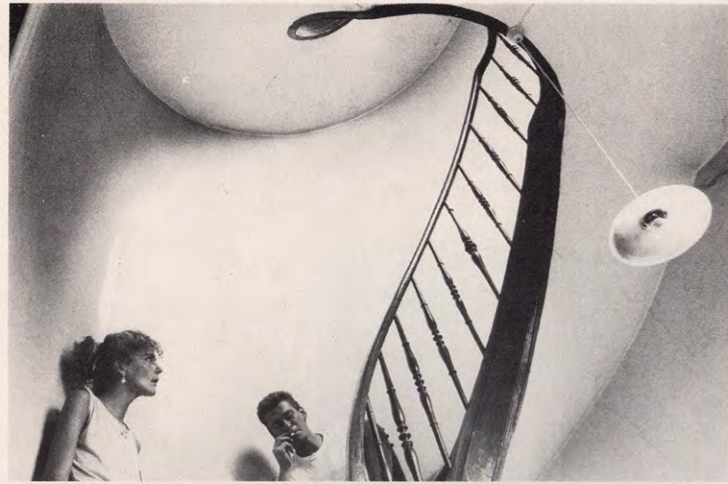

Ich bin nicht erotisch
 Manchmal bin ich erotisch
 wenn ich mit jemandem bin,
 der mich mag und den ich
 auch mag.
 Ich kann kein erotisches Bild mit
 mir machen - ich finde mich
 nicht erotisch, wenn ich mich auszieht.
 Mein Busen ist nicht erotisch.
 Vielleicht ist es für jemanden,
 wenn ich ihn zeige?
 Als Zeichen, als Einladung.
 Also, zeige ich.
 Bin ich zu alt?
 Darf ich etwas ~~erzählen~~ anbieten,
 das nicht mehr gefällt?
 Jemandem, der mich liebt,
 gefalle ich.
 Also- lieb mich.

(The rest of the page contains mirrored bleed-through text from the reverse side of the paper, which is mostly illegible due to the low resolution and orientation of the scan.)

GALERIE XYZ LINEA '83 GALERIE XYZ LINEA '83 GALERIE XYZ LINEA '83

AUKE BERGSMA DITMAR BOLLAERT MARRIE BOT DIRK BRAECKMAN YVES CAPE LIEVE COLRUYT FILIP CLAUS MARK DE FRAEYE STEFAN DE JAEGER CARL DE KEYZER DIRK DE NEEF JOHAN DEVOS JEAN LUC DERU WILLEM DIEPRAAM LUDO GEYSLS MICHIEL HENDRYCKX MARC HOFACK JOHAN LALLEMAN ANNIK LEROY DANIEL LIBENS LIEVEN NEIRINCK FRANK PEETERS FRANK PINKERS LUCIA RADOCHONSKA XAVIER ROMBOUITS JEAN CARLO ROMEO HERMAN SELLESLAGS JACQUES SONCK MARC STECULORUM CARL UYTTERHAEGEN OSCAR VAN ALPHEN RUUD VAN DER NOORD MARK VAN ROY COLETTE VANDERSTRICHT GEORGES VERCHEVAL VERONIQUE VERCHEVAL CHRISTIAN VOÛT HENK VAN DE KERCKHOVE MICHEL VAN DEN EECKHOUT JEAN LOUIS VAN ESCH

GALERIE XYZ BRABANTDAM 110 9000 GENT BELGIË INTRODUCEERT OP LINEA 1983 EEN VEERTIGTAL BINNENLANDSE EN BUITENLANDSE FOTOGRAFEN. SOMMIGEN GENIETEN REEDS VAN EEN WERELDFAAM, ANDEREN BEGINNEN PAS AAN HUN ARTISTIEKE CARRIERE. ALLEN VERDIENEN UW AANDACHT EN WAARDERING. OM U EEN BEELD TE GEVEN VAN DE STIJL EN KWALITEITEN VAN DE VERSCHILLENDE FOTOGRAFEN PRESENTEREN WIJ VAN IEDER FOTOGRAAF, TEVEN OOK VAN DE MEESTE TENDENSEN IN DE

HEDENDAAGSE FOTOGRAFIE, DRIE TOT VIJF WERKEN VOORGESTELD IN PORT-FOLIO, KADER OF LUXE-MAP. PORT-FOLIO'S KUNNEN OP AANVRAAG INGEKEKEN WORDEN. GALERIE XYZ INTRODUCEERT TEVEN EEN NIEUW FOTO TIJDSCHRIFT, OPGEZET VOOR DE VERSPREIDING VAN DE FOTOGRAFISCHE GEDACHTE. WIE ZICH WIL ABONNEREN KAN OP DE LINEA STAND TERECHT OF OP BOVENVERMELD ADRES. LOSSE NUMMERS WORDEN EVENEENS VERKOCHT. VOOR VERDERE INLICHTINGEN OVER GALERIE EN KUNSTENAARS KUNT U STEEDS OP BEIDE PLAATSEN TERECHT. U WORDT VERWACHT.

Kodak

Kodak overtreft zichzelf opnieuw.
Met de gebeurtenis van de zomer

vooral voor aktiefoto's en sport-
foto's. Voor opnamen bij moeilij-
ke lichtomstandigheden of met
minder lichtsterke objectieven
(zoom- of telelens). En dat zonder
flits of statief! Het resultaat? Verbluf-
fend! Haarscherpe
foto's, echte kleur
en een fijne korrel.

lanceert

'83: de Kodacolor VR1000 film.
Een kleurenegatief van 1000
ASA/ISO. Echt een revo-
lutie op zijn gebied,
want dit is de ge-
voeligste foto film
ter wereld. Dankzij
de opzienbarende vooruitgang van
Kodak bij het onderzoek naar emul-

De Kodacolor
VR 1000 film.

Hij durft
het onmogelijke.

de gevoeligste

sie technologie is er nu de
Kodacolor VR1000. De 1ste telg

kleuren-

van een nieuwe generatie kleuren-
negatief. U kunt de Kodacolor

negatief-

VR 1000 film voor alle soor-
ten foto's gebruiken. Maar natuurlijk

film

ter wereld

goud - juwelen - briljanten - cultuur-
parels - gravuren - elektrische uur-
werken - chronographen - duikuur-
werken - uurwerken (digital - quartz)
gereedschap voor uurwerkmakers -
juweliers, graveerders. goud - juwe-
len - briljanten - cultuurparels -
gravuren - elektrische uurwerken -
chronographen - duikuurwerken -
uurwerken (digital - quartz) - ge-
reedschap voor uurwerkmakers, ju-
weliers, graveerders. goud - juwe-
len - briljanten - cultuurparels -
gravuren - elektrische uurwerken -
chronographen - duikuurwerken

VAN ROSSEM

LANGE BOOMGAARDSTRAAT 5-7 9000 GENT 091/258869

FOTO-CINE-AUDIOVISUEEL J.A.Verstraeten

service en prijs is de basis van ons succes

zeer verzorgde fotowerken

HOORNSTRAAT 6 GENT
tel 091/232821

Galerie Antwerpen

GALERIE ANTWERPEN
Karel van Deuren

Juli 1983. Er was in de eerste vakantiemaand heel wat fotografie te zien te Antwerpen. Zelfs tgv. de 17e Biënnale Middelheim voor Hedendaagse Beeldhouwkunst: in het fraaie huis «Het Wapenschild» (Grote Markt, Gemeentekrediet) waren foto's van Filip J. Tas opgehangen in het kader van een hele reeks parallele tentoonstellingen van/over sculptuur in Antwerpse galerieën (de tekst van de folder vermeldt 17 tentoonstellingen, het stadsplanntje 18 en de eigenlijke kalender op de keerzijde geeft er 20). Sinds meer dan 30 jaar heeft Filip Tas in het Middelheimpark sculptuur gefotografeerd met het licht van alle seizoenen. Verschillende van deze foto's zijn zo bekend geraakt via foto-boeken, «De Standaard der Letteren» e.a. publicaties over Antwerpen en het openluchtmuseum zelf dat enkele sculpturen hun grote bekendheid in België aan zijn fotografie te danken hebben. Zij heeft overigens de belangrijke verdienste sculptuur te tonen zoals ze gezien is door een artiest die (in dit geval vooral moderne en actuele) sculptuur begrijpt en ze met fotografie verklaart voor de kijker. De binding die Filip Tas sinds altijd met plastische kunst heeft is bekend: G 58/Hessenhuis, zijn tv-programma's over kunst die van een zeer opvallende kwaliteit waren. De schoonheid van deze fotografie is te danken aan de juistheid van de afbeelding van deze sculptuur-in-het-parkdecor. Als je Tas-foto's van sculptuur uit verschillende stijlperiodes naast elkaar legt, wordt dat meteen duidelijk. Het gaat primair niet om de prent maar om de sculptuur. En dat de bekoring van het prachtige Middelheimpark overal voelbaar is in deze foto's, is natuurlijk (als het toegelaten is) graag meegenomen.

Bij «Paule Pia» (Kammenstraat) was de tentoonstelling «15 From Belgium» aangekondigd maar om (ook voor Paule Pia zelf) onverklaarbare redenen is dat niet doorgedaan. Voor de galeriebezoeker is dat niet erg: hij krijgt een frisse reeks van (hoofdzakelijk) zegmaar stillezens

(er zijn ook enkele andere onderwerpen) van Michael (Mike) Baelus in de plaats. Ik schrijf «zeg maar stillezens» omdat het eigenlijk niet de gewone stillezens zijn. Wel foto's van verzamelde objecten die gekozen zijn voor hun kleur en (ik geloof) ook voor een persoonlijke, onbewuste binding die de fotograaf ermee heeft, iets als een intuïtieve symboolwaarde. Het effect is zeer charmerend met een overvloed aan lila, zalm- en aardbeienrood, oranje, soms zeer zoet (een kwestie van smaak) maar knap en modieus gemaakt. De polaroids hebben iets van verklarende voorstudies voor het grotere werk.

In «Keoon» (Korte Nieuwstraat) zijn foto's van Luc Peeters te zien die ontstaan zijn gedurende theatervoorstellingen zonder dat deze foto's theaterfotografie willen zijn. Het zijn wel «scenes» maar die zijn zo gekozen dat ze als aparte beelden geldigheid krijgen. «Elke plaats van handeling, onthouden we uit een verklaring bij de tentoonstelling, is de hel. Het gaat om reproducties van wat anderen creëerden maar daarin heeft de fotograaf door een persoonlijke keuze in tijd en ruimte deze beelden losgemaakt uit hun oorspronkelijke context en ze een nieuwe betekenis gegeven.» Het resultaat zijn droombeelden, nachtmerries die ontstaan zijn uit de dagelijkse realiteit. Vreemd en (in de beste prenten) soms veront-rustend.

In het «Filmhuis» (Lange Brilstraat) starten telkens de tentoonstellingen van het «fotografie-circuit» (organisatie: Jan Van Broeckhoven). Dat was in juli Johan Werbrouck met boeiend introvert werk: je kunt het geen landschapsfotografie noemen, het zijn (althans overwegend) veel-er landschapsfragmenten.

Gekke, insoliete, wat trieste dingen die de fotograaf in het landschap heeft aangetroffen, worden in beeld gebracht met hun omgeving in een dikwijls symmetrische compositie die door één of ander element doorbroken wordt. Duidelijke visualisering van een levensgevoel; geen mensen te verkennen. Nogal wat opnamen met filters, dacht ik; altijd een voortreffelijke print-kwaliteit. Hier in het «Filmhuis» was

voor enkele maanden Michiel Hendryckx met zijn werk dat nu in het cultureel centrum «Luchtbal» (aan het einde van het «circuit») opgehangen is. Voortreffelijke, levendige actualiteitsfotografie van mensen, met mensenkennis ge-maakt.

Een sympathieke kleinere galerie, met bistro, is «Close-Up» (Minderbroedersruif) van Rik Laurent die een fotowedstrijd voor alle belangstellers had uitgeschreven met als thema «Antwerp By Night». Overvloedig is de deelneming niet geweest, maar met de medewerking van een reeks goede vrienden des huizes (Raoul Van Den Boom, Xavier Rombouts, Herman Selleslags, Dirk Deprez, Walter Genbrugge, Luc Peeters en Cor Hageman.) is toch een tentoonstelling uit de bus gekomen die heel plezierig is. Fotograaf, als je in Antwerpen bent, loop eens binnen bij «Close-Up»: er is altijd iets te zien dat de moeite waard is en waarschijnlijk drink je in het decor van Deens hout een glas met een collega.

P.S. Ik zie dat zeer veel galerieën in Vlaanderen zichzelf galerij noemen. Niet zo in Nederland, waar een galerie een galerie is. Van Dale: galerie (Fr.), v. (-s, -ën), tentoonstellings- en verkooplokalen voor (meest al moderne) kunst. Galerij, waarnaastde verbast. gaanderij, v.(en), 1. overdekte gang (...), 2. omloop, verheven tribune in een openbaar gebouw (...), 3. (langwerpige) museum- of tentoonstellingszaal, inz. voor schilderijen en beeldhouw- werken: de galerijen van het Louvre (...), verder nog betekenissen uit de scheepsbouw, vestingbouw, krijgswezen en leerlooierij. Is er niet een duidelijk onderscheid tussen een galerie en de galerijen van het Louvre? Vandaar de titel van dit rubriekje.

KAREL VAN DEUREN

WILLEM DIEPRAAM

SAHEL

VOORWOORD

De «SAHEL», een onderwerp dat door weinig fotografen grondig is uitgediept. Het is tegelijkertijd een moeilijk en een gemakkelijk onderwerp. Gemakkelijk omdat men met weinig inspanning kan meedingen om prijzen te winnen op World Press Foto of om op de 11 11 11 affiche te prijken. Dit is misschien wat simplistisch van aard maar toch kan men niet ontkennen dat de meeste foto's van dit gebied van eenvoudig allooi zijn en soms een manipulerend karakter hebben. Moeilijker is het echter om werkelijk op zoek te gaan naar de echte problemen. Dat kost immers geld, tijd en talent. En dat heeft Willem Diepraam wel aangedurfd, en met succes.

INTERVIEW.

Hoe komt een project als «De Sahel» praktisch tot stand?

Ik kreeg een opdracht om naar Senegal te gaan van het Nederlands comité kinderpostzegels om daar een soort documentatie te maken over wat er daar met de opbrengsten van die kinderpostzegels gebeurde. Na publicatie van een serie foto's in «Vrij Nederland» kwam een vriend uitgever met een voorstel voor een fotoboek over de Sahel. Hij gaf mij de zekerheid dat hij het zou uitgeven. Ik heb toen vijf reizen naar diverse Sahellanden gemaakt terwijl ik eigenlijk nauwelijks financiële onderbouw had. Die vijf reizen hebben me in het totaal 35000 gulden gekost. Ik heb geen subsidies op het boek gekregen.

Was er een mentale voorbereiding op het project?

Ja, voor ik er aan begon ben ik heel veel over de Sahel gaan lezen. Ik had veel te weinig kennis en informatie.

Is uw houding t.o.v. de Sahel veranderd tijdens het maken van de foto's of door het maken van de foto's?

Neen. Die houding verandert wel hier en daar een beetje en misschien wel behoorlijk maar een omslag, nee.

Je wordt als fotograaf toch gans anders geconfronteerd met de situatie. Natuurlijk. Je maakt ontzettend veel dingen mee die je ontroeren en die je heel erg aangrijpen. Maar dat veranderde niet bij mij het idee over de problematiek. Het is wel zo dat ik iets relativerender ben gaan denken over het lijden van die mensen. Al die problemen waar wij het hier over hebben, die zijn er, maar wat er tegenover staat zie je beter als je daar bent. Mensen kunnen daar bijvoorbeeld met al die ellende heel gelukkig zijn, omdat het zich afspeelt binnen hun kader van leven. De mensen daar hebben ook eindeloze technieken ontwikkeld gedurende eeuwen om met hun problemen om te gaan. Dat speelt zich af op een zo andere manier dan wij kennen. Daar zie je de logica wat beter van in als je daar bent. Mensen hebben een soort onuitroeibare neiging om steeds het hoogste punt op te zoeken, om er van te maken wat er van te maken is. *Heb je soms last gehad met bepaalde overheden?*

Ja, per land was dat heel verschillend. In het ene land werd ik gemiddeld één keer per dag gearresteerd en in een ander land had ik nooit last. De Sahellanden zijn heel erg verscheiden. Voor de oppervlakkige kijker is het één bende krioelende zwarte mensen. Maar dat is echt niet zo. Ik ben erg weinig materiaal kwijt geraakt. Daar heb ik wel geluk mee gehad. Het ergste is mij thuis overkomen. Een assistent heeft een enorme hoeveelheid films gespoeld met warm water. Zo zijn 30 films getriculeerd. Verschrikkelijk.

Je weigert meestal op pure ellende te fotograferen. Is dat een bewuste keuze? Kun je dezelfde essentie in je beelden leggen als je het niet doet? Het heel erge lijden dat kom je tegen. Dat bestaat. Dat fotografeer je

net als alle andere dingen. Maar ik ben er niet naar gaan zoeken. Dat hoeft ook niet, de Sahel is er vol van. Ik heb wel heel bewust in de selectie van het boek de erge probleemdingen van tijd tot tijd in het boek opgenomen maar ik heb er geen hoofdthema van gemaakt om twee redenen. Punt 1. Ik denk dat mensen dit soort beelden al gezien hebben en ze reageren er soms heel stereotiep op. Ik denk soms dat ze er helemaal niet meer op reageren. Punt 2. Als je de nadruk op één punt legt dan versimpel je de realiteit daar enorm mee. Je kunt mensen in Europa even bewust maken door ze een schitterend mooie foto van bijvoorbeeld de Niger te laten zien. Als iemand dan daarbij een bericht leest dat op die plek een noodtoestand uitgebroken is dan geeft dat toch ook een relatie met die werkelijkheid. Dan krijgt zo'n lezerkijker een indruk van destructie. Ik geloof niet in simpele verhalen. *Iedereen blijft op zijn luie stoel zitten bij het zien van beelden over probleemlanden, of het nu goede beelden zijn of slechte. Of het nu gaat over de Sahel of over El Salvador.*

Het is zo dat mensen nu eenmaal een betrekkelijke geringe aandacht voor anderen hebben. Je moet niet denken dat je de wereld even verandert met foto's; de opinie van mensen veranderen kun je eigenlijk ook niet. Je kunt alleen maar druk geven.

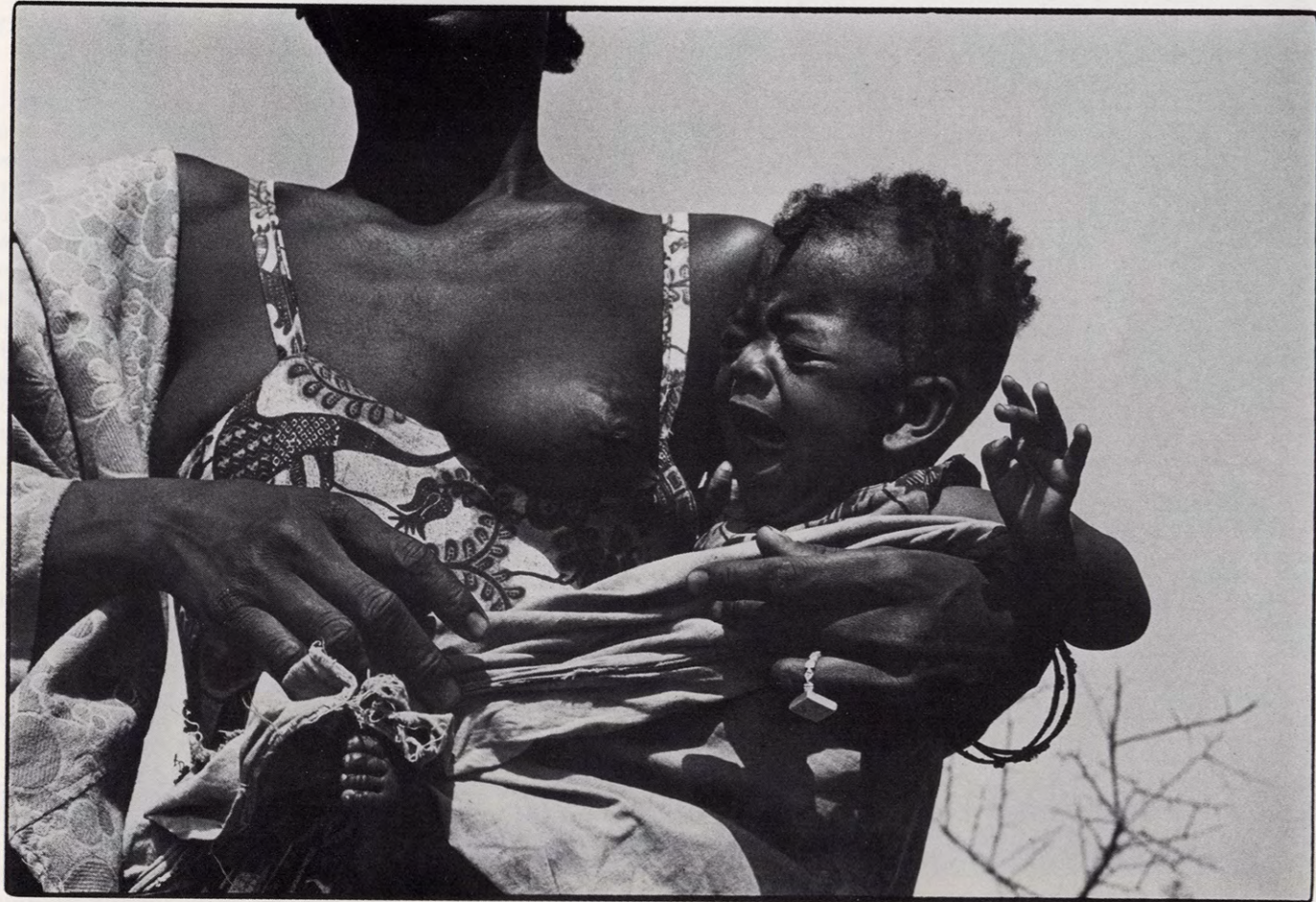
Je hebt nu drie jaar gewerkt aan het project Sahel. Je hebt daar je engagement en je geld ingestoken. En dan worden die foto's laat ons zegen afgedaan als kunstfoto's.

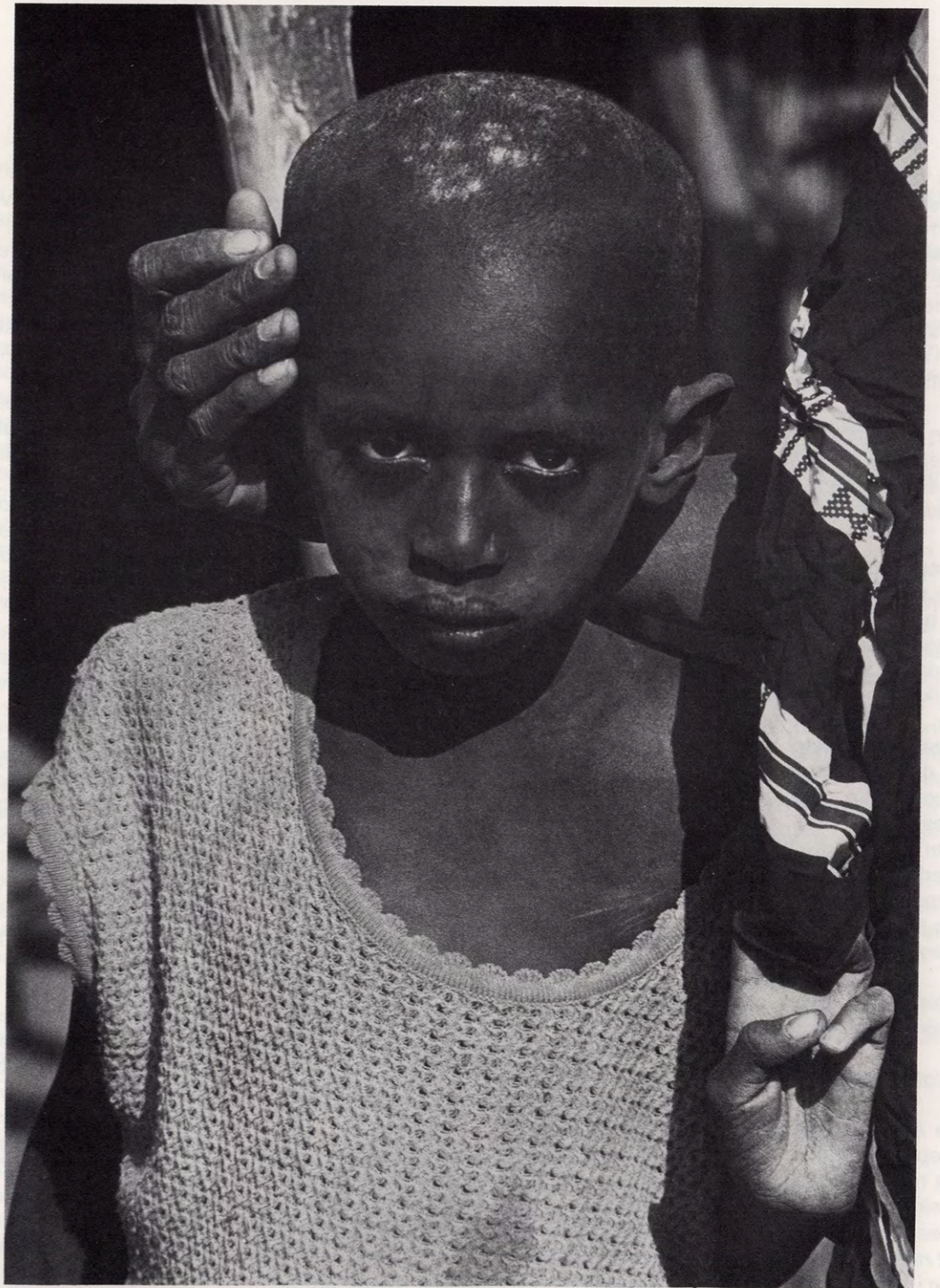
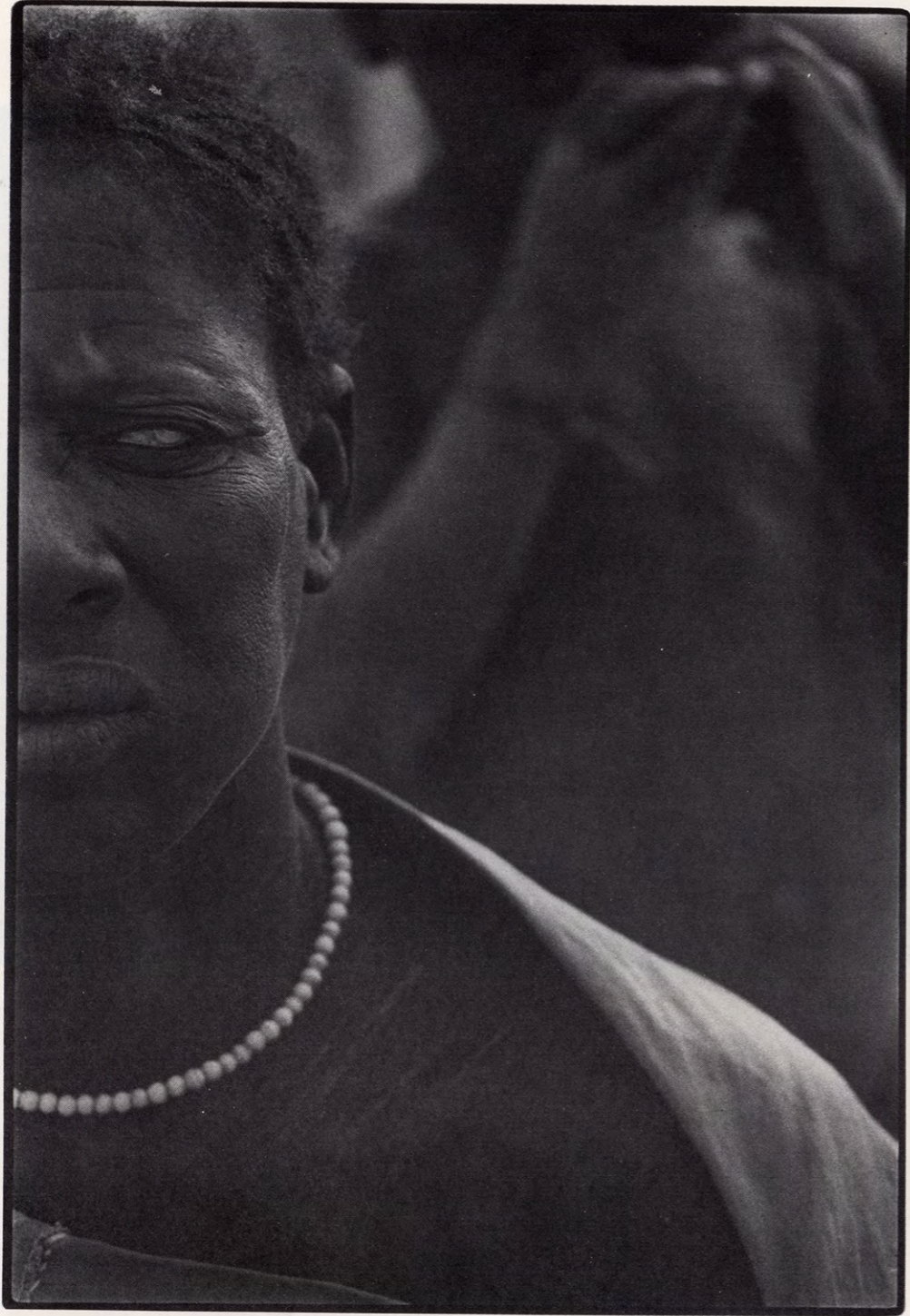
Ze zijn helemaal niet afgedaan als kunst. Er hebben maar een paar mensen zoiets gezegd en dat moeten ze dan zelf maar weten. Het materiaal is helemaal niet speciaal gebruikt als kunstmateriaal. Er is een boek. Ik heb vijf tentoonstellingen gehad, behalve één helemaal geen kunsttentoonstellingen, maar praktisch en zakelijk. Er zijn er meer op

WILLEM DIEPRAAM

SAHEL

Faint, illegible text columns on the left side of the page, appearing as bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text columns on the right side of the page, appearing as bleed-through from the reverse side.

Large blocks of faint, illegible text at the bottom of the page, appearing as bleed-through from the reverse side.

komst. Mensen zien wel dat ook vormaspecten een rol spelen in mijn fotografie. Sommige mensen schrikken daar een beetje van. Die zien ook dat het niet lijkt op de gewone foto van het bekende gerimpelde jongetje. Mijn foto's kun je best bij de kunst indelen als je dat wilt, maar dat zegt nog niets relevants over het gebruik ervan.

Voel jij je niet in een geprivilegieerde positie wat betreft het maken van een reportage als de Sahel annex boek. Met de zekerheid dat het nog opbrengt ook.

Ja en nee. Op een gegeven moment wilde ik het boek maken en toen mijn uitgever zei dat hij het wou uitgeven ben ik na de tweede reis subsidies gaan zoeken en dat is allemaal hopeloos verlopen. Ik heb de onkosten van dat boek er nu bijna uit en zit met een half jaar onbetaald werk. Dat is de prijs die je betaalt en ik klaag er niet over. Mijn geprivilegieerde positie bestaat er niet zozeer in veel geld te verdienen, die bestaat erin dat ik bevredigend werk heb. Ik heb werk dat me erg interesseert. Ik kan er net van leven.

Heb je nog andere projecten in voorbereiding?

Volgend jaar komt een overzichtsboek uit van mijn werk en ook een portrettenboek.

Maak je soms foto's tegen je eigen ideologie in?

Ik heb wel eens achteraf het gevoel gehad dat ik bepaalde zaken liever niet had gedaan maar dat is mij heel zelden overgekomen, gelukkig. *Je kunt dus meestal zelf bepalen ; dit doe ik en dat niet.*

Ja. Dit is een vrijheid waar ik heel erg aan gehecht ben. Ik doe wel reclame. Ik doe alleen geen reclame voor dingen waar ik tegen ben. En als ik het erg onbenullig vindt doe ik het liever ook niet, je begrijpt dat ik dus zeer zelden reclame doe maar als ik nu heel snel op een domme maar onschuldige manier met reclame veel geld zou kunnen verdienen dan zou ik dat doen. Dat hebben ze mij nog nooit gevraagd maar ik zou het wel overwegen. Met dat geld zou ik fantastische andere dingen

kunnen doen of ik zou het weggeven. Maar iets dat zich echt tegen je eigen ideeën keert, dat moet je natuurlijk niet doen.

Kan iedereen zich dat permitteren denk je?

Ja dat kan iedereen zich permitteren. Dat moet iedereen zich permitteren. *En er ook van leven?*

Dat is de vraag niet. Als je er niet kan van leven dan moet je een ander vak proberen te vinden. Er zijn natuurlijk teveel fotografen en er is geen enkele reden waarom iemand die van fotografie houdt ook beroepsfotograaf moet worden. Je kunt niet zeggen ; «Ik wil het zo graag maar het lukt me financieel niet dus moet ik nu al die slechte dingen doen.» Fotografie is iets fantastisch wat je niet-professioneel heel bevredigend kunt doen.

Waar heb jij de basis vandaan?

Ik kijk naar alles. Ik heb het meest geleerd door naar alle schilderijen, foto's en plaatjes te kijken die ik in handen kon krijgen. Door naar Londen te gaan, naar de fotoveilingen en zo in drie dagen 20000 foto's te bekijken. Daar leer je ongelooflijk veel van. En door idioot veel boeken en tijdschriften te kopen. Alhoewel ik het aanbod in tijdschriften meestal heel oppervlakkig vind. Die hangen meestal van de vloestofdial's en de softporno aan elkaar.

Vind je esthetiek in je foto's belangrijk?

Wacht even. Ik had het daarnet over vorm. Niet over esthetiek. Vormgeving en compositie zijn niet anders dan praktische middelen. Compositie is alleen maar een middel om de beeldende elementen te rangschikken. Iedere fotograaf geeft vorm en maakt composities, goede of slechte, bewust of onbewust. Als je over esthetiek wil praten dan is dat iets anders. Dat moet je heel goed uit elkaar houden. Vormgeving is een praktisch en laag bij de grond gedoe, dat heeft te maken met de techniek van je vak. Maar nu begint de verwarring. Laten we eens kijken naar een beroemde foto van Eugene Smith : Tomoko in het bad uit het boek Minamata. Je ziet een moeder

en een meisje in het bad. Dat meisje is helemaal verminkt en achterlijk geboren door vergiftiging van de vis in de zee. Die foto is van een ongelofelijke schoonheid. Die foto is niet mooi omdat hij mooi maakt wat er op die foto staat. Het onderwerp is heel hard. Die foto is door de manier waarop de vormelementen gerangschikt zijn boeiend om naar te kijken en in zijn totaliteit indrukwekkend. Dat laatste, daar gaat het om. Als de inhoud van een onderwerp wordt vertroebeld door de vormgeving of door een soort van misplaatste aandacht voor schoonheid op het verkeerde moment, dan is er iets anders aan de hand. Dat is de grote verwarring. Ik denk dat dat aan de orde is. Mensen hebben ontzettend veel problemen om verschillende begrippen in de fotografie uit elkaar te houden.

Waar ligt in jouw foto's de verhouding tussen vorm en inhoud?

Daar kun je absoluut niets gemeens over zeggen. Dat hangt af van het onderwerp, plaats, tijd, stemming. Ik fotografeer veel naakt de laatste tijd. Daar zijn vormaspecten heel belangrijk. Bij het fotograferen van landschappen, wat ik ook een tijdje intens gedaan heb, is dat nog veel sterker. Bij journalistieke onderwerpen ligt die balans weer anders. Er is eigenlijk steeds een ander evenwicht tussen vorm en inhoud.

Bij de krantenfotografen zijn er weinig die echt aandacht besteden aan het beeld op zich. Ze denken : het is toch maar als illustratie bij een tekst. Er zijn er weinig die echt moeite doen om in hun beelden een maximum aan diepgang en informatie te steken.

Ik weet niet of dat wel zo is.

Het is een indruk.

Kijk, er spelen veel factoren samen. Er zijn bijvoorbeeld fotografen bij kranten die helemaal niet in de situatie zijn om dat te kunnen. Die moeten op één dag 10 onderwerpen doen, die hebben nergens tijd voor. Als je zo moet werken kom je gewoon niet makkelijk toe aan iets beters maken want dat kost tijd. Er zijn veel fotografen die proberen iets

goeds te maken. Er speelt nog iets anders. Ik denk dat ongelofelijk veel jonge fotografen heel sterk aangetrokken zijn tot laat ons zeggen het kunstaspect van de fotografie. Fotografie is de laatste tien jaar geaccepteerd geraakt als een kunstvorm terwijl fotografie op heel veel gebieden kan functioneren. Je zou fotografiestudenten op een heel brede manier kunnen opleiden waarbij je bij wijze van spreken aan het eind van zo'n school tien verschillende fotografen gevormd hebt. Toch zie je de laatste jaren dat de nadruk alleen maar ligt op dat kunstaspect. Iedereen moet en zal kunstenaar worden. En dat is een slechte ontwikkeling. Want om te beginnen zit niemand om al die kunstenaars te vragen. Dat wordt kommer en ellende, niemand verdient daar zijn brood mee. Er zijn maar een paar mensen die daar goed genoeg voor zijn. Daarnaast wordt de kans gemist om hele nuttige en praktische fotografie aan te leren. Jonge fotografen lopen dan minder kans om maatschappelijk te mislukken. Er komen heel weinig goede fotojournalisten bij. En dat komt denk ik omdat dat niet zo populair is. Omdat de kunststartiest uithangen op dit moment wat interessanter lijkt. Ik denk dat dat er iets mee te maken heeft. Het inhoudelijke aspect dat is gewoon niet populair. De modes bepalen heel sterk het beeld, altijd weer.

Interview : Carl De Keyzer, Mark Van Roy

Bij zijn boek «The Dutch Caribbean» (1978), een verzameling foto-beelden in de «Nederlandse West» zegt Willem DIEPRAAM : «Deze foto's zijn specifieke herinneringen van een persoon voor wie de «split-second» van elke foto een zeer subjectieve, vaak zeer intense ervaring was.»

Diepraam is een fotojournalist. Zoals andere bekenden in de beeldjournalistiek is ook hij via «Vrij Nederland» tot publiceren gekomen. Nederland heeft daar een sterke traditie in. Van Ed Van Der Elsen tot Wessing en Diepraam loopt een rode draad.

Waar het werk van Wessing meestal nadrukkelijk in een politiek conflict ontstaat, gaat het bij Diepraam om foto-beelden van mensen die ondanks de toestand waarin ze verkeren, het leven aankunnen, en hun trots en hun cultuur in eer houden. Zijn werk is dan ook meer beschouwend dan pamfletair.

In «SAHEL»(1981) een fotoboek dat in drie jaar is gegroeid, probeert Diepraam het structureel probleem van de hongerlanden aan te tonen. Hij kan dit niet zonder esthetisch op te treden. Ook Cartier Bresson heeft dit moeten ervaren : «De compositie van een foto is een simultaan verbinding, een organische totaliteit van visuele elementen. Alles moet dwingend zijn. Men kan niet de vorm van de inhoud scheiden...» Diepraam's foto's zijn dan ook mooie foto's. Zijn «SAHEL» boek is een esthetisch boek, met een prachtige lay out en goede drukwaliteit. Hoewel hij zichzelf een «veelschieter» noemt, fotografeert hij zorgvuldig. Zijn verering voor W. Eugene SMITH, en het vermijden van opzettelijk «harde» beelden van de hongersdood getuigen voor Diepraam als een «gevoelig» fotograaf.

Ik ben het echter niet eens met Fred JANSZ, waar hij in FOTO (feb. 83) schrijft dat Diepraam «de camera zo hanteert om de kwaal (honger) niet aanstootgevend maar «acceptabel» op ons over te laten komen. Jansz komt hier in een gebied waar Walter BENJAMIN in 1934 reeds over getuigde : «De camera is er in geslaagd, door de modieuze,

technische perfecte manier van behandelen, verschrikkelijke armoede om te buigen in een mooi ding.» Ook Susan Sontag heeft het over dit gevaarlijk gebied van de aanvaardbare «concerned photography» : «Concerned photography, heeft evenveel gedaan om het geweten af te stompen, als om het wakker te maken...»

Het gemakkelijke «kijkboek» is hier natuurlijk functie van. De dualiteit van dit gegeven is voor iedere beeldjournalist een moeilijk te verwerken «premissie». Diepraam zelf is hier gerust in : in 1979 verwoordt hij dit in een paar zinnen : Fotografie bewijst, in laatste instantie, niets. Bij het kijken naar foto's en het schatten van het waarheidsgehalte ervan kun je alleen zeggen dat er omstandigheden aanwezig moesten zijn die het ontstaan van een bepaalde foto mogelijk maken. Fotografie levert dus slechts «Circumstantial Evidence» en de fotograaf moet met deze beperking van zijn vak leren leven.

Teruggeworpen op zuiver fotografische uitdrukkingsmiddelen spreekt hij met zijn beelden een taal die overal herkend en begrepen kan worden...»

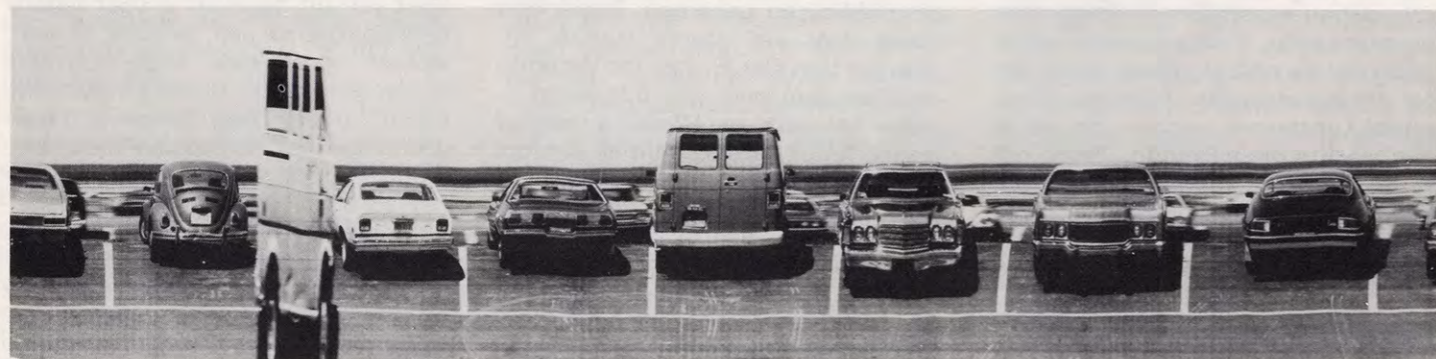
MARK VAN GYSEGEM

In de gangen hangt gele rook en een scherpe geur van verbrande solfer. Andrew Davidhazy heeft een vrij ruim lokaal in het Rochester Institute of Technology omgebouwd tot lanceerbasis voor miniaturrakettes compleet met controlekamer en personeel : Commanding officer, Flight Engineer, Safety Patrol, Fire Department...Alles is opgesteld op een podium. Het lokaal loopt vol met toeschouwers, collega's en studenten. Davidhazy gaat statig rond, controleert de apparatuur een laatste keer. 10 camera's, allen van eigen makelij worden geladen en gestart.

..4,3,2,1,0, ignition, een krachtige ontploffing, flitslicht, snelroterende camera's. De miniraket schiet de hoogte in tegen het plafond waar een tweede ontploffing een stuk uit het plafond rijt, vlammen rook en stof. Iedereen probeert zo snel mogelijk het lokaal uit te komen, de kapitein verlaat als laatste het schip. «Shit, een te sterke lading.» «Was dit een technisch wetenschappelijke demonstratie voor uw studenten?» «Neen, een performance.»

Davidhazy geflankeerd door een lid van

Deze anekdote typeert de fotografie van Andrew Davidhazy, een dualiteit tussen techniek en creativiteit waarbij het doen en de middelen om tot een beeld te komen even belangrijk zijn als het beeld zelf. Op het eerste zicht primeert de techniek, maar steeds staat een herkenbare realiteit centraal, die door een vervorming of een gag een andere vaak bizarre dimensie krijgt.

Bijna alle beelden zijn gemaakt met de «slit of streak» fotografie, een techniek waarbij de belichting ge-

beurt door een zeer smalle spleet die het beeld aftast, daarbij nog in combinatie met een roterende camera, een bewegend onderwerp of simultaan filmtransport. De opnames zijn dan ook altijd ruimte of tijdsbeelden, die door hun vorm of inhoud als onwerkelijk aangevoeld worden binnen het normale ervaringspatroon van realiteit en fotografie. «Searching for the ultimate in Realism, sometimes you find yourself going into surrealism instead.»

Geboren in Boedapest in 1941
Fotografische studies in Boston en Rochester Institute of Technology
Diploma Fotografische Wetenschappen en Master of Fine Arts
Publicaties in diverse tijdschriften
Foto's in bezit van Eastman House en Museum of Modern Arts

Foto's gemaakt door of i.s.m. Andrew Davidhazy

KALENDER

BELGIË.

GALERIE XYZ
Brabantdam 110 Gent
Van 2/9 tot 7/10 : Christian Vogt
Van 7/10 tot 4/11 : W. Diepraam
Van 15/10 tot 23/10 LINEA 1983
Selectie Belgische en Europese fotografen.

GALERIJ T'PEPERTJE
Peperstraat 60 Diepenbeek
Van 26/8 tot 28/9 : Walter De Mulder «Portretten van fotografen»
SOGNO DI CARTA
Rue Regnier 39A Luik
Van 21/9 tot 13/10 : «Petites photographies de tout et de rien»
Jean-Paul Brohez
Van 26/10 tot 17/11 : «Couleurs»
Mark de Fraye, Ludo Geysels, Americo Sauchez, Jerry King Musser, Michael Belius, Sam Haskins.

FOTOGRAFIE CIRCUIT
Filmhuis Antwerpen
Lange Brilstraat 12
sept. : Bob Van Den Bempt
C.C. Turnhout
Warandestraat 42
sept. : Johan Werbrouck
okt. : Bob Van Den Bempt
C.C. Strombeek Bever
Gemeenteplein
sept. : Marc Tenret
okt. : Frank Peeters
C.C. Luchtbal
Columbiastraat 110 Antwerpen
sept. : Marc Beadle
okt. : Marc Tenret
LINEA 1983
Floraliapaleis Gent
Van 15/10 tot 23/10

«Reflections of America» : an exhibition of Belgian Photography
«Australia Architecture Exhibition»
«Strategies» Great Britain
«Galerie XYZ» Selectie Belgische en Europese fotografen.

PHOTOGRAPHIE OUVERTE
Rue Huart Chapel 19 Charleroi
Sept. : «Fotografie in Deutschland».

SPANJE

PRIMER PLANO BARCELONA
Peovença 175
Tot 8/9 : «Retrospectiva»

FRANKRIJK

GALERIE ISY BRACHOT
Rue Guénégand 35 Paris
Stefan De Jaeger
Van 14/9 tot 22/10
MUSEE FRANCAIS DE LA PHOTOGRAPHIE
Rue de paris 78
Bières «La mode de la rue, tenues vestimentaires d'aujourd'hui»
Van 15/10 tot 22/10
MUSEE D'ART MODERNE PARIS
Avenue Prés. Wilson 11
Herbert List
tot 19 sept.

MUSEE NATIONAL ART MODERNE, CENTRE GEORGES POMPIDOU
tot 11/9 : Boyd Webb
CENTRE POMPIDOU
Tot 4/9 : «Photographes Tchèques 1920-1950.»
Tot 3/10 : «Bonjour Monsieur Manet»
GALERIE ZABRISKIE PARIS
rue Quincampoix 37
Tot 10/9 : Alex Katz, Lester Johnson
Timothy Woodman, Max Kozloff
GALERIE ZABRISKIE NEW YORK
Pierre Buraglio, Bernard Lavier, Georges Rousse.
ESPACE CANON
Rue Saint Martin 117
Tot 5/9 : «Reflets» Jean-Louis Jolim
Tot 5/9 : «Maldives» Christophe en Emmanuel Valentin
8/9 tot 5/10 : «Moments Californiens» M. Souffan
8/9 tot 3/10 : «Et je vis une mer de Cristal» Michel Gurfinkel
6/10 tot 24/10 : «Regards sur Audi» J.P. en Jean Ronzel

NEDERLAND

DE VAART
Vaartweg 163 Hilversum
M. Szule Kryzanowski «Sequenties»
tot 4 sept.
GALERIE KIEK
Den Haag
René Van Der Meulen, Maurits van Toorn «Fotografie als medium»
tot 18 sept.
GALERIE PERSPEKTIEF
Stationsingel 196 Rotterdam
R. van der Noord, Nick Verschoor
tot 1 sept.
KIJKHUIS
Noordeinde 140 Den Haag
«World Wide Video Festival»
Van 6/9 tot 11/9

DUITSLAND

«ANSICHTEN DER FERNE» reisfotografie van 1850 tot nu.
Württembergse Kunstverein in Stuttgart
tot 11 sept.
Kunstverein in München
Van 30/9 tot 13/10
Städtisches Museum Göttingen
Van 16/1 tot 25/2 1984
GALERIE VANILLO
Kaßstraße 40 Emmerick Heinz Magr Panciera
tot 9 okt.

WORKSHOPS

CANON GALLERY AMSTERDAM
2 tot 4 sept. : «Visual Anthropology» Anders Petersen
16 tot 18 sept. : «Fashion Photography» Frank Horvat
1 tot 8 okt. : Excursie Dubrovnik met Franco Fontana
21 tot 23 okt. : «The optimal black and white print» Philippe Salaün, Harm Botman
4 tot 6 nov. : M. Szule Kryzanowski «Interchange between sequences and social photography»
19 tot 20 nov. en 10 dec. : Marrie Bot «The uniqueness of the every day»
25 tot 27 nov. : Mary Ellen Mark «The reportage in color and black and white»

INFO 003120254494

FESTIVAL

FESTIVAL INTERNATIONALE DE LA PHOTOGRAPHIE HUY 1983
7 tot 16 oktober 1983
-tentoonstelling «De stad» Belgische en buitenlandse fotografen
- 8 oktober : Contactdag met de belangrijkste galeriën van België. Fotografen kunnen nader kennis maken met de galeriën en indien gewenst hun werken voorleggen. Iedere Galerie zal zich voorstellen aan de hand van een diamontage of een middel naar keuze.

!!!!Alle inzendingen voor het journal november december worden te laatste verwacht op 15 oktober. Adres : Galerie XYZ Brabantdam 110 9000 Gent België.

Brovira Speed PE papier.

Eindelijk licht in de duisternis.

- Geen twijfel mogelijk. Brovira Speed PE papier van Agfa-Gevaert is geknipt voor alle fotografen.
- De brede toonwaarde tot in de diepste zwarten verzekert een optimale weergave van alle nuances in licht en schaduw.
- In de doka kan het Brovira Speed PE papier van Agfa-Gevaert probleemloos en snel verwerkt worden. Van zacht tot hard dezelfde gevoeligheid.
- Door de extreem korte verwerkingstijden en de hoge ontwikkelkinetiek is Brovira PE ideaal voor een snelle verwerking zonder speciale ontwikkelaar.

Agfa: gegarandeerd professioneel.

